

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGÉK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLEČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 46/04

8.6.2004

Julkisasiamies Christine Stix-Hacklin ratkaisuehdotus yhdistetyissä asioissa C-46/02, C-203/02, C-338/02 ja C-444/02

Fixtures Marketing Ltd / Oy Veikkaus Ab, The British Horseracing Board Ltd ym. / William Hill Organisation Ltd, Fixtures Marketing Ltd / Svenska Spel AB, Fixtures Marketing Ltd / Organismos prognostikon agonon podosfairou (OPAP)

JULKISASIAMIES STIX-HACKLIN MIELESTÄ TIETOKANTADIREKTIIVIN MUKAINEN SUOJA TIETOKANNAN VALMISTAJAN HYVÄKSI ON OLEMASSA MYÖS SILLOIN, KUN TIETOKANTA ON PERUSTETTU ENSISIJAISESTI JALKAPALLO-OTTELUIDEN TAIKKA HEVOSKILPAILUJEN JÄRJESTÄMISTÄ VARTEN

Veikkausjärjestäjät syyllistyvät kiellettyyn tietojen uudelleenkäyttöön myös silloin, kun ne eivät hanki tietoja suoraan tietokannasta vaan muista riippumattomista lähteistä, kuten painetuista joukkotiedotusvälineistä taikka Internetistä.

Julkisasiamies Stix-Hackl on esittänyt tänään ratkaisuehdotuksensa neljässä asiassa, joiden kohteena on tietokantadirektiivissä¹ tarkoitettu niin sanottu sui generis -suoja ja sen ulottuvuus urheiluedonlyönnin alalla. Kantajina kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevissa asioissa ovat Fixtures Marketing Ltd ja The British Horseracing Board Ltd ym, jotka katsovat, että muut yritykset ovat loukanneet niiden oikeuksia tietokantojen valmistajina.

A: Käsiteltävinä olevien neljän asian tosiseikat

Fixtures Marketing Ltd myöntää Ison-Britannian ulkopuolella lisenssit englantilaisten ja skotlantilaisten ylimpien jalkapalloliigojen, Premier Leaguen ja Football Leaguen ottelujärjestyksen käyttöä varten. Lisenssit myönnetään liigaotteluiden järjestäjien

¹ Tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/9/EY (EYVL L 77, s. 20).

toimeksiannosta. Kunakin kautena pelataan noin 2000 ottelua. Liigaotteluiden järjestäjien ennen pelikauden alkua laatimat ottelujärjestykset tallennetaan elektronisesti ja ne julkaistaan muun muassa painetuissa esitteissä. Fixtures Marketingin antamien tietojen mukaan ottelujärjestysten laatimis- ja hallinnointikustannukset ovat Englannissa noin 11,5 miljoonaa puntaa (eli 17 207 840 euroa) vuosittain, kun taas lisenssitulot englantilaisessa tietokannassa olevista ottelujärjestystiedoista ovat vain seitsemän miljoonaa puntaa (eli 10 474 337 euroa).

Suomalainen veikkausjärjestäjä Oy Veikkaus Ab käyttää järjestämässään veikkauksissa mm. Premier Leaguen ja Football Leaguen ottelutietoja. Se käytti vedonlyönnin kohteena mm. vuosina 1998–1999 kaikkia Premier Leaguen kauden jalkapallo-otteluita. Veikkauksella ei ole tähän Fixtures Marketingin myöntämää lisenssiä. Tiedot se kerää muun muassa Internetistä, sanomalehdistä ja suoraan jalkapalloseuroista ja se varmistaa niitä jatkuvasti. Veikkauksen vuosittainen Englannin jalkapallo-ottelujen vedonlyöntikohteiden liikevaihto on useita kymmeniä miljoonia euroja.

AB Svenska Spel harjoittaa Ruotsissa jalkapalloveikkausta, joissa voidaan veikata mm. englantilaisten ja skotlantilaisten jalkapalloliigojen ottelujen tulosta. Svenska ilmoittaa ottelut veikkaukupongeissa taikka erityisessä ohjelmalehtisessä. Svenskan mukaan vastaavat tiedot ovat peräisin brittiläisistä ja ruotsalaisista sanomalehdistä, televisioteksteistä, kyseisistä jalkapalloliigoista, tietopalvelusta ja julkaisusta nimeltä "Football Annual". Svenskalla ei ole Fixtures Marketingin myöntämää lisenssiä näiden tietojen käyttämiseen. Fixtures Marketingin antamien tietojen mukaan Svenska saa veikkaustapahtumista, joihin se käyttää 21–90 prosenttia englantilaisten jalkapalloliigojen ottelujärjestyksissä mainituista otteluista, vähintään 600–700 miljoonan Ruotsin kruunun (eli 65 955 809 – 76 948 444 euron) voiton vuosittain.

Fixtures Marketing nosti Kreikassa useita kanteita Organimos Prognostikon Agonon Podosfairou AE:tä (OPAP) vastaan. Se väittää, että OPAP on lainvastaisesti ja ilman lupaa ottanut englantilaisten ja skotlantilaisten liigaotteluiden luettelosta toistuvasti ja huomattavassa määrin tietoja otteluista ja siirtänyt ne eri Internet-sivuille, joita OPAP hoitaa ja antaa kreikkalaisen yleisön käytettäväksi.

British Horseracing Board (BHB), joka on brittiläisen hevosurheilualan hallintoelin, on vastuussa hevosurheilua koskevien tietojen keräämisestä. Niin sanottu BHB-tietokanta sisältää tietoja hevosurheilusta ja Yhdistyneen kuningaskunnan täysveristen hevosten virallisen rekisterin. Se kattaa yksityiskohtia rekisteröidyistä hevosista, ohjastajista ja kilpailukalentereista muun muassa kilpailuehtojen, ilmoitusten ja osallistujien osalta. BHB-tietokannan ylläpidosta ja päivittämisestä syntyvät kustannukset ovat noin neljä miljoonaa puntaa (eli 5 985 335 euroa) vuodessa ja siihen tarvitaan noin 80 työntekijää sekä mittavia tietokoneohjelmia ja -laitteistoja. Hevosurheilutiedot annetaan radio- ja televisioasemien, aikakauslehtien ja sanomalehtien sekä asiasta kiinnostuneen yleisön käyttöön kilpailuja edeltävänä päivän aamuna. Kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa järjestettävien kilpailujen osallistujien nimet ilmoitetaan yleisölle kilpailua edeltävänä päivänä iltapäivällä sanomalehdissä ja teksti-TV:ssä. Vedonvälittäjät saavat kilpailua edeltävänä päivänä eri tilausten kautta erityisen yhteenvedon tiedoista, joita ilman veikkauksen järjestäminen ei ole mahdollista.

Willian Hill Organisation Ltd on yksi johtavista voittokiintiöiden tarjoajista hevosurheilun alalla. Lisenssiveikkaustoimistojen ja puhelimitse suoritettavien veikkausten kaltaisten perinteisten

markkinointimuotojen lisäksi se tarjoaa Internet-veikkausta kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa järjestettävien keskeisten hevoskilpailujen osalta. Sen Internet-sivuilla julkaistut tiedot ovat peräisin sanomalehdistä ja sen tilaamasta tietopalvelusta, joka puolestaan saa nämä tiedot BHB-tietokannasta. Sanomalehdillä taikka tietopalvelulla ei ole oikeutta myöntää William Hillille alalisenssiä minkään BHB-tietokannasta saatujen tietojen käyttämiseksi William-Hill-Internet-sivuilla. William-Hill-Internet-sivuilla ovat tiedot vain pieni osa BHB-tietokannan suuruudesta ja ne on luokiteltu eri tavalla. Asiakas tarvitsee voittomahdollisuuksien hyvään arvioimiseen vielä muita tietoja, joita hän voi saada mm. sanomalehdistä.

Fixtures Marketing ja BHB ym. katsovat, että yritykset, jotka käyttävät niiden tietoja jalkapallo-otteluita ja hevoskilpailuja koskevien vedonlyöntien tarjoamiseen, loukkaavat tietokantadirektiivin mukaista oikeudellista suojaa. Vantaan käräjäoikeus, englantilainen Court of Appeal, Ruotsin Högsta Domstolen ja kreikkalainen Monomeles Protodikeio Athinon, joiden käsiteltävinä mainitut asiat ovat, ovat esittäneet yhteisöjen tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä tietokantadirektiivin mukaisen oikeudellisen suojan kohteesta ja vaikutuksesta.

B: Ratkaisuehdotukset

Julkisasiamies Stix-Hackl on ensinnäkin sitä mieltä, että tietokannan käsitettä on tietokantadirektiivin sovellettavuuden perusedellytyksenä tulkittava laajasti. Näin ollen myös esimerkiksi jalkapallo-otteluiden luettelot kuuluvat tämän käsitteen alaan.

Direktiivissä säädetty oikeudellinen suoja antaa tietokannan valmistajalle mahdollisuuden kieltää tietyissä olosuhteissa kolmansilta siihen sisältyvien tietojen käyttämisen. Direktiivillä suojataan tietokantoja tai niiden sisältöä mutta ei kuitenkaan niihin sisältyvää tietoa sellaisenaan. Suoja kohdistuu epäsuorasti myös tietopankin valmistamiseen käytettyihin resursseihin eli investointiin.

Direktiivin mukaan oikeudellinen suoja edellyttää määrällisesti tai laadullisesti huomattavaa investointia tietokannan valmistamisessa. Tällöin tietokantojen suojattavuus ei riipu niiden tarkoituksesta. Tämän vuoksi ei ole merkitystä sillä, onko Fixtures Marketing tai British Horseracingin tietokannat valmistettu yksinomaan urheilukilpailujen järjestämistä varten ja onko tietokanta sellaisenaan on mahdollisesti vain investoinnin sivutuote. Sen arvioiminen, onko kyseessä huomattava investointi, kuuluu kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan. Tällöin niiden on tarkasteltava myös ottelujärjestyksen laatimisessa huomioon otettavia seikkoja.

Tämän jälkeen julkisasiamies Stix-Hackl tarkastelee investoinnin konkreettista kohdetta. Ainoastaan tietokannan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen tehtyjä investointeja nimittäin suojataan. Hänen mukaansa ilmaisu kerääminen ei tosin kata puhdasta tietojen tuottamista. Direktiivin mukainen suoja on kuitenkin voimassa, jos tietojen luominen osuu yhteen tietojen kokoamisen ja tarkistamisen kanssa eikä sitä voida erottaa niistä. Ilmaisun varmistaminen kattaa myös tietokannan ajanmukaisuuden tutkimisen.

Lopuksi julkisasiamies Stix-Hackl tarkastelee kysymystä siitä, mitkä toiminnat valmistaja voi kieltää ja mitkä ovat tämän vuoksi kiellettyjä. Hän toteaa aluksi, että tietokannan sisällön

muuttaminen siten, että siitä tulee uusi, halutaan direktiivissä kieltää mahdollisena loukkaavana toimena. Hän on myös sitä mieltä, että yleisesti – toisin sanoen toistuvuudesta taikka mahdollisesta järjestelmällisyydestä riippumatta – kielletty tietokannan sisällön olennaisen osan ottaminen ja/tai uudelleenkäyttäminen on kyseessä ainakin silloin, kun se koskee puolta siihen kuuluvista peleistä. Tämä voidaan arvioida viikkoperusteella taikka pelikauden perusteella. Tietokannan sisällön epäolennaisten osien ottaminen ja/tai uudelleenkäyttäminen on kiellettyä silloin, kun se on toistuvaa ja järjestelmällistä, kun se toisin sanoen tapahtuu säännöllisin väliajoin ja kun sillä estetään oikeudellisen suojan haltijaa hyödyntämästä tietokantaa taloudellisesti myös potentiaalisilla markkinoilla ja kun sillä vahingoitetaan suojan haltijan legitiimejä taloudellisia intressejä tietyn kynnyksen ylittävässä määrin. Toisin kuin tietojen ottaminen, niiden uudelleenkäyttäminen ei kuitenkaan edellytä, että tiedot hankitaan itse tietokannasta; uudelleenkäyttämisen kieltö tulee ennemminkin kyseeseen myös silloin, kun tiedot on kerätty riippumattomista lähteistä, kuten painetuista joukkotiedotusvälineistä taikka Internetistä.

Lopuksi on todettava, että tietojen ottaminen tai uudelleenkäyttäminen on kiellettyä myös sellaisesta tietokannasta, jonka sisältöä on laadullisessa tai määrällisessä suhteessa muutettu olennaisesti, eli kun kyseessä on laadullisessa ja määrällisessä suhteessa olennaisen uudelleeninvestoinnin tulos. Tällainen muutos johtaa uuteen tietokantaan. Dynaamisten tietokantojen osalta uuden suojan kesto kohdistuu tämän vuoksi koko tietokantaan eikä vain itse muutoksiin.

Huomautus: Julkisasiamiehen näkemys ei sido yhteisöjen tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa yhteisöjen tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Yhteisöjen tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: DE, EL, EN, FI, FR ja SV

*Ratkaisuehdotuksen koko teksti on Internetissä (www.curia.eu.int).
Se on tavallisesti luettavissa kello 12.00 (CET) lähtien ratkaisuehdotuksen antamispäivänä.*

*Lisätietoja: Gitte Stadler
puh. +352 4303 3127, fax +352 4303 3656*